

Pravidla přepisu sond pro korpus ORAL2013

Přepisujeme v programu Transcriber, pro přepis volíme transkripci blízkou folkloristické (nikoliv tedy fonetické), tj. co nejbližší běžnému záznamu psanému, ale se speciálními úpravami pro účely počítačového zpracování podle úzu zavedeného v Českém národním korpusu.

Obecné zásady přepisu

1. **Přepisujeme věrně vše, co slyšíme, nic nevynecháváme.** Zachycujeme i všechna přeřeknutí, často se opakující přívětné výrazy jako *no* nebo *jo* a hezitační zvuky (viz bod 10. a 11. v oddílu Vlastní transkripce) (*já nevím mmm . no tak sem tam normálně šel . no jo ale mmm . nikdo tam už nebyl . jo*).
2. Promluvy mluvčích v přepisovacím programu Transcriber dělíme do tzv. **segmentů**. Je to většinou úsek přibližně odpovídající jednoduché větě, podřadnému souvětí nebo větnému fragmentu v propojeném zvuku a přepisu, tj. každý segment má svou část ve zvukovém záznamu a v přepisu. Např. *ale já sem to už udělal* nebo *povídej co si neska dělal* či *Pepo . já nevím co ...*: Délka segmentu nesmí přesáhnout 15 slov. Každá anonymizační zkratka musí být zapsána v samostatném segmentu. Následuje-li více anonymizačních zkratk za sebou, musí mít každá svůj vlastní segment. Simultánní úseky, kdy mluví dva mluvčí současně, nám Transcriber umožňuje zapsat zvláštním způsobem, viz manuál Přepisování pomocí programu Transcriber.
3. Používáme pauzovou interpunkci. To znamená, že opouštíme běžnou interpunkci a hranice vět (ani tam, kde by snad byly zřetelné) se **nevyznačují** ani velkým písmenem na začátku, ani čárkou nebo tečkou na konci. Velká písmena jsou vyhrazena jen pro vlastní jména a anonymizační zkratky (jako NN, NP apod., viz bod 8. v oddílu Vlastní transkripce). Všude tam, kde se uprostřed promluvy jednoho mluvčího nebo tam, kde se mluvčí střídají, tj. na hranicích promluv, objeví **pauza**, vyznačíme ji **jednou** nebo **dvěma tečkami**. Jednu tečku použijeme v případě **krátké pauzy**, takové, kterou již zaznamenané jako drobnou, často velice kratičkou mezeru mezi slovy, ale ne ještě jako zaváhání nebo odmlčení (*šli sme nahoru . no a tam už byli připravený . no* nebo *řek mi že . o tom fakt nic neví*). Dvě tečky používáme v případě **střední pauzy**, tedy o něco výraznější, delší, než je krátká, např. malého zaváhání (*vona mi to .. uvařila výbornou polívku*). Rozdíl mezi krátkou a střední pauzou nelze vymezit dobou jejich trvání, posuzujeme je ve vztahu k tomu, jak rychle mluvčí mluví. Před tečkou/tečkami i za ní/nimi děláme mezeru. Mějte na paměti, že se pauzy nemusí krýt s místem běžné interpunkce (tj. např. s tečkami a čárkami v tradiční interpunkci). **Dlouhou pauzu** vnímanou třeba jako odmlčení zapisujeme poznámkou v kulatých závorkách (*odmlčení*). Více o jejím zapsání viz bod 10. C).

Tečka nebo dvě tečky tedy znamenají pauzu, nikdy nic jiného. Čárky nepoužíváme vůbec.

4

já myslím že . to tak nějak bude ..

co říkáš ?

1

já nevím

Pokud se pauza vyskytuje na hranici promluv dvou mluvčích, zapíšeme ji na konci první z promluv.

1

tak já nevím co s tím ..

3

no jo no

Nezapomínejte psát tečky vyznačující pauzy i na konci segmentů v průběhu promluvy jednoho mluvčího, samozřejmě pokud jsou tam pauzy realizované, např.

2

já sem mu řek že . nevím .

že se mi do toho fakt nechce ..

proč bych to zas měl dělat zrovna já

*a ne třeba Pavel .
to už fakt nevím*

4. V případě otázek zjišťovacích a doplňovacích a dalších vět a větných fragmentů s tázací intonací, zapíšeme na jejich konci otazník odsazený od posledního slova mezerou (*vidíš to ? cos to přines ? že jo ? vid' ?*). V případě věty nebo větného ekvivalentu s výraznou zvolací intonací zapíšeme na jejich konci vykřičník opět odsazený od posledního slova mezerou (*nech toho ! Pepo ! fuj !*).
5. Zvláštní rysy syntaktické stránky mluvených projevů (přeřeknutí, přerušování a změny větné perspektivy, přiřazování vět a větných úseků apod.) zachycujeme všechny tak, jak se v projevu objevují za sebou. Pokud se mezi nimi vyskytnou pauzy, všechny je zachytíme (*dálo se to z týdle mouky . no . z pšeničný .. pak už začínaj prasata křičet*). Pokud jsou řazeny za sebou bezpauzově, neoddělujeme je žádnými znaménky (*no zas je potřeba tym tem prasatum honem něco zrichtovat no a tam eště zas děti procejtnou . tak honem se vaří snídaně*). Pokud se slova opakují za sebou bez pauzy, také je nijak neoddělujeme (*byl tam ten ten ten . NP*). Pokud se opakují s pauzou nebo pauzami, zaznamenejme je (*byl tam nákej . nákej .. člověk*).
6. **Neukončené věty** označujeme pouze na konci promluvy jednoho mluvčího, tj. tam, kde byl mluvčí přerušen jiným mluvčím, ale již na svou promluvu dále nenavázal. Vyznačujeme je **třemi tečkami s dvojtečkou odsazenými mezerou**, tedy ...: Nepoužíváme trojtečku, ale tři tečky za sebou.

0
já sem si pak začal říkat že snad nikam ...:

2
no o tom vůbec nezačíněj

0
no dobře

7. **Přerušené výpovědi** (případ, kdy je mluvčí přerušen, tedy přestane mluvit, mluví druhý mluvčí, a když přestane mluvit, první mluvčí dokončí svůj projev, tedy dořekne, co začal říkat před přerušením) v dialogu se značí **třemi tečkami** na začátku i na konci přerušení. Tři tečky jsou od textu **odsazené na začátku i na konci mezerou**. Opět nepoužíváme trojtečku, ale tři tečky za sebou.

4
potom událi ten kolchoz ...

5
v třicátym vosmym to bylo

4
... tak teprvá to . tu vesnici začali stahovat dohromady

Podobně označujeme případ, kdy byl mluvčí přerušen a jeho nedořečenou výpověď dořekl jiný mluvčí.

0
a vypadal že se z toho snad ...

1
... zjeví . to chápu

Případ, kdy byl první mluvčí přerušen a jeho nedořečenou výpověď dořekl druhý mluvčí, ale první se nedal a dořekl to také, zapisujeme takto:

0
a vypadal že se z toho snad ...

1
... zjeví . to chápu

0
... zjeví jo

Netýká se to případu, kdy první mluvčí mluví a pak současně s ním začne mluvit druhý mluvčí. Zápis by pak vypadal takto:

4
potom událi ten kolchoz

4 + 5
1: *tak teprvá to . tu vesnici začali stahovat dohromady*
2: *v třicátym vosmym to bylo*

8. Příomou řeč nijak zvlášť nevyznačujeme, tj. nepoužíváme uvozovky. Často totiž není jasné, kde má příomá řeč své hranice.
9. Apostrof se neuzívá, spojovníky u složenin se píší těsně (*česko-polské pohraničí*). Vyskytne-li se částice „li“, píše se s odsazením (*bude -li*). Nikdy se nepoužívají dlouhé pomlčky (-).
10. Pokud je nutné zapsat do textu poznámku nebo vysvětlivku k nějaké mimořádné situaci, užívají se kulaté závorky (). Vysvětlí se tak např. náhlé přerušení toku mluvy nějakým vnějším zásahem nebo ruchy na pozadí, např. televize (pokud v sondě zaznívá hovor z televize, nepřepisujeme ho). Používají se ale jen v těch případech, je-li takové vysvětlení nezbytně nutné pro porozumění zapisovanému textu (tedy jen výjimečně a co nejstručněji). Standardizovaně je používáme v následujících případech:

A) (*smích*) Přerušení promluvy smíchem značíme jednotně touto poznámkou v kulatých závorkách.

1
(smích)
3
ty jo no jo (smích) .. to seš blázen
2
no jo (smích)
1
co sem to udál ?
1 + 3
1: *(smích)*
2: *(smích)*

Pokud se směje najednou víc mluvčích než dva, není možné je v programu Transcriber vyjmenovat, a proto se poznámka píše do samostatného segmentu bez označení mluvčího. Detaily viz manuál Přepisování pomocí programu Transcriber.

(Žádný mluvčí)
(smích)

(se smíchem) Pokud mluvčí pronese slovo nebo více slov se smíchem, zapište před něj nebo před ně tuto poznámku.

3
a von tam normálně (se smíchem) spad

Pokud se mluvčí nesměje, ale vysloví např. něco jako *no haha . ty si vtipnej*, přepisujeme to takto doslovně.

B) (*mluví dítě*) Pokud se zcela výjimečně (povoleny jsou maximálně tři promluvy v jedné sondě) stane, že do hovoru vstoupí dítě, zapisujeme jeho projev do kulatých závorek jako poznámku uvedenou slovy *mluví dítě* do zvláštního segmentu bez čísla mluvčího (označení v obdélníčku zůstane *Žádný mluvčí*).

1

pak sme byli kupovat tu novou postel

(Žádný mluvčí)

(mluví dítě mami já mám hlad)

1

teď nic nedostaneš

Do poznámky v databázi v takovém případě uveďte věk dítěte a místo a oblast narození a současného pobytu.

C) (*odmlčení*) Pokud se v rozhovoru objeví dlouhá a výrazná pauza, zapisujeme ji jako poznámku v kulatých závorkách. Nepřidělujeme jí číslo žádného mluvčího, píšeme ji do samostatného segmentu bez označení mluvčího. Detaily viz manuál Přepisování pomocí programu Transcriber.

(Žádný mluvčí)

(odmlčení)

D) (*zpěv*) Poznámku (*zpěv*) zapisujeme k číslu mluvčího, který zpívá, nebo do samostatného segmentu bez označení mluvčího, pokud zpívá mluvčích více. Slova písně nezapisujeme.

E) (*cizojazyčný projev*) Pokud mluvčí pronese větu nebo delší projev v cizím jazyce, nepřepisujeme ho, nýbrž zapíšeme k číslu mluvčího poznámku v kulatých závorkách. Pokud jde jen o jedno slovo nebo spojení slov, např. frazém, přepisujeme je pravopisem daného jazyka (*von je takovej big boss*).

11. Úseky, které se při přepisu nepodaří rozluštit, se vyznačují sérií tří krátkých pomlček následujících za sebou bez mezer, od okolního textu však mezerou odsazených. Při opětovném poslechu v časovém odstupu se takové místo někdy rozluštit podaří.

3

já sem prostě --- úplně sám

2

já sem ---

0

já sem --- .. ale teď nevím

12. Kvůli anonymitě je třeba kódovat vlastní jména, a proto místo příjmení pište velkými písmeny zkratku NP. Pokud si při přepisování nepřejete, aby bylo uveřejněno křestní jméno, přezdívka nebo jméno města či jiného místa, nahradte křestní jméno zkratkou NJ, přezdívku zkratkou NN a místo zkratkou NM. Pokud se objeví jiné vlastní jméno, které chcete zakódovat (např. název firmy), použijte zkratku NO. Pokud se v nahrávce objeví jakýkoliv citlivý údaj, který si nepřejete zveřejnit, zakódujte ho zkratkou NX. Jména a příjmení známých osobností (politiků, spisovatelů, herců, sportovců apod.) nekódujeme, přepisujeme je, jak zazní. V případě, kdy jste na vážkách, jestli jde o známou osobnost, nebo ne, raději příjmení zakódujte. Jména zvířat nekódujeme.

Vždy

NP – příjmení

Na přání přepisujícího či nahrávaných

NN – přezdívka

NJ – křestní jméno

NM – název místa

NO – ostatní vlastní jména

NX – jiný citlivý údaj

Kvůli anonymizaci zvuku je třeba, aby každá anonymizační zkratka byla umístěna v samostatném segmentu. Následuje-li více anonymizačních zkratk za sebou, musí mít každá svůj vlastní segment. (Viz také manuál Přepisování pomocí programu Transcriber.)

13. Velká písmena jsou vyhrazena pouze pro výše uvedené anonymizační zkratky a vlastní jména, která nebyla zakódována. Názvy jedinečných produktů časem přecházejí v názvy obecné, a píšeme je tedy s malým písmenem (*chlebičky s nivou*). Velké písmeno u nich ponecháme pouze v případě, že se o nich mluví jako o jedinečném produktu (*vyrábí se tam sýr Niva*).

Vlastní transkripce

1. Co nejvíce se držíme běžného standardního zápisu, pouze tam, kde je více možností výslovnosti, zachycujeme ji tak, aby ze zápisu bylo možno rekonstruovat, co přesně zaznělo. Zachycujeme různé varianty spisovné výslovnosti i výslovnost, která je s českou výslovnostní normou v rozporu. Různými možnostmi výslovnosti se ale nemyslí nezřetelná nebo nedbalá výslovnost (kromě případů zjednodušení souhláskových skupin výslovně uvedených v bodu 5.), nýbrž pravidelné, systémové varianty.
2. Ty **pravidelné jevy, kde se i spisovná forma mluvená od formy psané** (ať spisovné, či nespisovné) **odlišuje** (tj. tam, kde je výslovnost vždy jedna, přestože je odlišná od spisovného zápisu), se zapisují spisovnou formou zápisu (rozdíl *i-y; dě, tě, ně; bě, pě, mě; znělé a neznělé souhlásky dub, sbírat, jabko* atd.).
3. Pokud jde o souhláskové skupiny, spisovnou grafiku respektujeme zvláště tam, kde běžná i spisovná výslovnost předpokládá výslovnost zjednodušenou (*kamennej, každodenní, činněj, rozzlobit, rozsvítit*). Do standardní podoby sjednocujeme i zápis těch souhláskových skupin, jejichž konkrétní zvuková realizace závisí na míře pečlivosti při vyslovování, na tempu apod., kdy tedy vlastně nejde o jazykový jev (zjednodušování, které zachycujeme, najdete v seznamu pod bodem 5.). Neregistrujeme ani běžné splývání souhláskových skupin nebo splývavou artikulaci koncových souhlásek na mezislovních předělech (*pod čepicí, i když je vysloveno jako počepicí*).
4. Příznakové rysy běžné mluvy, a to včetně rysů regionálních, se však zachycují (píšeme tedy např. *vokno, dóle, vzádu, kamen, zrouna, k pánoj, ulicej, perkýnko, vo našom*, moravské *mět, větr, zešít, zebrat, zešít, kameň, lokeť, kost*). Pečlivě zachycujeme všechny podoby slovesa *být – su, sem, seš, sme, zme, ste, sou, só* i v negaci moravské *nésu, nésem, néseš, nésume, néste, nésou, nésó* (a podobně moravskou předponu třetího stupně adjektiv a příslovci *nélepsi*).
5. V těch případech, kdy se svými ustálenými podobami běžná mluva od výslovnosti spisovné odlišuje, spisovný zápis nerespektujeme a tuto odlišnou výslovnost zaznamenáváme. Píšeme tedy např. **sem** (= jsem), **pudu** (= půjdu), **von výde** (= vyjde), **já si to vemu** (= vezmu), **dyť, kerej, práznej, muskej, pocem, von řek**. Tam, kde ustálená zjednodušená výslovnost byla nevýrazná (tj. kdy zjednodušení souhláskové skupiny bylo nezřetelné), dáváme v zápise přednost podobě spisovné. V zápisech mohou tedy být i dublety. Někdy jde o dublety regionální (*jedenáct-jedenást, žencká-ženská, počta-pošta, velikánckej-velikánskej*).

K nejčastějším variantám, na které je třeba dát velký pozor, patří

- *sem-jsem, eště-ještě, dyž-když, dyby-kdyby*
- *čtyři-štyři-štyry-čtyry, čtvrt-štvrt, čtvrtek-štvrték*
- *jestli-esli-jesi, neska-dneska, nákej-nějakej, dáli-dělali*

Další uvádí následující přehled:

- *jméno-méno-meno, jmenovat-menovat, jmeniny-meniny*
- *jdu-du, jdeš-deš, jde-de, jdeme-deme, jdete-dete, jdou-dou-dó*
- *půjdu-pudu, půjdeš-pudeš, půjde-pude, půjdeme-pudeme-pudem, půjdete-pudete, půjdou-pudou-pudó*
- *přijdu-přidu, přijdeš-přideš, přijde-přide-... přijdou-přidou-přídó, imperativ přijď-příd...*
- *půjčím-pučim-pučím, půjčíš-pučíš-pučíš, půjčí-pučí-pučí... půjčí-pučíjou-pučíjó-pučěj, imperativ – půjč-puč, půjčte-pučte...*
- *vezmu-vemu, vezmeš-vemeš... vezmou-vemou-vemó*
- *chci-chcu, ... chtějí- chcó-chtěj*
- *myslím-mysim-mysím, pojď sem-pocem, vyjde-výde, mohl-moh, otevřeš-votevřeš-vodevřeš*

- *hanba-hamba, tkanička-kanička, žencká, muský, člověk-čověk-čovek-ček,*
- *prázdněj-práznej, lepší-lepčí, menší-menčí*
- *šestnáct-šesnáct-šesnác, sedm-sedum-sedn, osm-osum-osn, osmdesát-osumdesát-osndesát*
- *který-kerej-kerý-keré, kterou-keró-kerou..., některý-někerej-někery-někeré..., takový-takovej-takové, nějaký-nějakej-nějaké-nejakej-nejaké-ňákej, tenhle-tendle-tenle,*
- *jestli-jesli-jesi-ješi-estli-esli-esi-eši, protože-protoe-proe-prože-prtože-prže-pže-poče-prče, však-šak, vždyť-dyť, však-šak*
- *odsud-vodsud-vodsud-vodsad', vždycky-dycky-ždycky, vlastně-vlasně, kvůli-kůli*
- skupina vz- na začátku slova: *vzpomenu-zpomenu, vzbudit-zbudit, vzmáhat se-zmáhat se, vztekly-zteklý, říct-říc,*

Slova *dcera, srdce, ctnost* píšeme takto, jejich výslovnost není variantní, i když je odlišná od spisovného zápisu.

Případ, kdy je sloveso nahrazeno zájmenem *to*, příp. *tento* a je k němu připojena předpona, píšeme vždy dohromady jako jedno slovo (*já sem to neto . nechtěl* nebo *ten pes se tam vyto . no vytento*).

6. Zachycujeme i ty případy, kdy může v jednom slově (ve stejném hláskovém okolí) dojít k různé realizaci spodoby znělosti. V takovém případě zachytíme to, co skutečně zaznělo. Jde o realizace souhláskové skupiny *sh* (*schoda/zhoda, naschledanou/nazhledanou, schodit/zhodit*), spojení s předložkou *s, se* (*s máslem/z máslem, s ledem/z ledem, se sestrou/ze sestrou*), nářeční asimilace jako *tfůj (tvůj), kfitko (kvitko), zme (jsme), gvůli (kvůli)*, imperativ 1. os. pl. – *kubme/kupme, zavězme/zavěšme*. Předložku *přes* píšeme vždy jako *přes*. Případy, ve kterých vždy dojde ke stejné spodobě a v kterých se tedy nevyskytují varianty, zapisujeme ve spisovné podobě (*dub, jabko*). Zachycujeme i zvláštnosti asimilační artikulace – případy, kdy se *s, z* před *č* asimiluje na *š*, (event. *ž*) (*píščitý, heščí, hežčí, roščilený, rožčilený, roščesal*) nebo nářeční realizaci skupiny *šř* jako *šč* (*ešče, ščestí, sidlišči, pracovišče*).
7. Odlišná kvantita se registruje, a to jak kvantita fonologická (*domů/domu, regionální podoby rohlik, klucí, pánove, pět kluku*), tak emfatická, emocionální (*bóže*, a to i v případech jako *bylo to dlouhý*). Neoznačuje se však prodlužování slabik na konci promluvového úseku a prodlužování dané váháním (např. chybně: *já sem jim to tam dal na polici .. a voni to tam nenašli* – správně má být: *na polici*). Moravské realizace komparativů a superlativů s dlouhým *ě* zapisujeme s *j* nebo souhláskou s háčkem a dlouhým *é* (*novjěši, pěkněši, vlasatěši*). Na kvantitu dejte pozor především v těchto případech:
 - krácení v koncovkách i v základu slova (*myslím, vim, viš, tvuj, muj, svuj, vubec, pani, říkal, mit, jit, Pepik*)
 - krátké koncovky adjektiv – přestože pak splývají s příslovci (*žensky, mužsky, obrovsky, přátelsky, slovensky, lidsky*)
 - krátký středový vokál jednoslabičných infinitivů a jejich odvozenin (*byt, dat, brat, psat*)
 - krátkost u některých jednoslabičných a dvojslabičných substantiv (*mak, hrach, žaba, skala*)
 - zdložené vokály (*brál, říkál, volál, stóji, dólú, móře, pívo*)
 - moravské *ú* na místě českého *ou* se zapisuje vždy s čárkou, nikdy s kroužkem (*mnú, sebú, kúsek, nesú, kupujú*)
8. Cizí slova, původně cizí slova, která se běžně nezapisují počestěným pravopisem, a cizí vlastní jména (osobní i zeměpisná) se píší původním pravopisem, např. zeměpisné názvy (*New York*), firmy (*Oriflame*), výrobky (*discman*) a jiné (*hardware, e-mail, .*). Slova, kde je běžný počestěný zápis, zapisujeme počestěně (*volejbal, fotbal*). Pokud mluvčí pronese větu nebo delší projev v cizím jazyce, nepřepisujeme ho, nýbrž zapíšeme k číslu mluvčího poznámku v kulatých závorkách (*cizojazyčný projev*). Pokud jde jen o jedno slovo nebo spojení slov, např. frazém, přepisujeme je pravopisem daného jazyka (*von je takovej big boss*).
9. Nedorečené slovo označíme hvězdičkou za slovem (bez mezery) (*to bylo vše**). Za hvězdičkou následuje mezera, v případě pauzy následuje mezera a tečka (*to bylo vše* . převčírem*) nebo v případě střední pauzy mezera a dvě tečky (*to bylo vše* .. převčírem*). Podobně označujeme případ, kdy není vysloven začátek slova, např. při opravě koncovky: *takže dala do klobouky *ku jedničky a dvojky*. Pomocí hvězdiček značíme i případy s příklonným *s*, to je spolu s hvězdičkou vždy odsazeno od textu mezerou (*dělala *s tam něco ? *s tam byl, jo ?*). Případy příkloného *s* typu *sis, ses, a/bys, kdybys* píšeme dohromady.

10. Interjekce zapisujeme přesně tak, jak zazněly, co do počtu i vyznačení pauz (*no no no . no . no*). Skupiny interjekcí přepisujeme rozděleně, tj. *ty jo, no jo, že jo, no jo no*.
11. Responzní zvuky rozlišujeme přitakací a odporovací, zapisujeme je uskupením písmen, a to *hmm* pro přitakací zvuk a *emem* pro odporovací, nesouhlasný. Na rozdíl od nich hezitační zvuky doprovázející mluvený projev označujeme seskupením vždy tří písmen, a to *mmm* pro zvuky spíše souhláskové a *eee* pro zvuky spíše vokalické. Pokud jsou v projevu odděleny pauzou, použijeme pro oddělení jednu nebo dvě tečky.
12. Zkratky zapisujeme právě tak, jak byly vysloveny, tedy ne DVD, ale *dé vé dé* nebo *dý ví dý*, případně *dývídýčko*. Při zápisu se držíme toho, zda byla zkratka vyslovena dohromady jako jedno slovo (*aids*), pomocí pojmenování hlásek (*ú es á*) nebo byly jednotlivé hlásky vysloveny zvlášť (*v š e*). Podobně přepisujeme (*iks roků*). Zkratky vždy přepisujeme malými písmeny.

Seznam použitého označování:

- . krátká pauza v promluvě jednoho mluvčího nebo na hranici promluv
- .. střední pauza v promluvě jednoho mluvčího nebo na hranici promluv (zaváhání)
- ? tázací intonace
- ! výrazně zvolací intonace
- ...: označení neukončené věty na konci promluvy jednoho mluvčího
- ... označení přerušené výpovědi
- úsek, který se nepodařilo rozluštit
- * nedořečené slovo
- hmm** přitakací responzní zvuk
- emem** nesouhlasný responzní zvuk
- mmm** označení souhláskových hezitačních zvuků
- eee** označení samohláskových hezitačních zvuků
- (smích)** přepis smíchu
- (se smíchem)** slovo nebo slova pronesená se smíchem
- (mluví dítě)** přepis promluvy dítěte
- (odmlčení)** dlouhá a výrazná pauza
- (zpěv)** zaznamenání zpěvu (slova písně nepřepisujeme)
- (cizojazyčný projev)** věta nebo delší projev v cizím jazyce
- ()** komentář k situaci

Příklady použití znamének:

- krátká pauza uprostřed promluvy
4
to sou teda věci . tohle
- střední pauza uprostřed promluvy
1
no jo .. a co je eště novýho ?
- střední pauza na hranici promluv
2
tak něco řekni ..
1
a co ?
- ukončení promluvy střední pauzou, za tím v závorkách smích
3
to měl taky Honza .. (smích)

- nesrozumitelný úsek a smích na konci promluvy
 - 5
 - vod někoho vopiš --- (smích)

- nesrozumitelný úsek, po něm krátká pauza a pokračování promluvy
 - 1
 - povídá vo tom zas --- . tajdle máš štrúdl

- nesrozumitelný úsek uprostřed promluvy bez pauz
 - 2
 - a von tak prostě jako --- celej večer jo

- pouze smích
 - 2
 - (smích)

- pouze nesrozumitelná promluva
 - 1
 -

- přerušení jednoho mluvčího druhým
 - 1
 - voni nesnídaj voni teda nesnídaj ...
 - 2
 - musíš kupovat těch rohlíků dvacet
 - 1
 - ... je teda pravda že tím pádem .
 - že voni nesnídaj

- postupné přerušení promluv dvou mluvčích (ne současné mluvení! Zde zachyceno tak, jak části promluv zazní postupně za sebou. Zápis souběžného mluvení viz manuál Přepisování pomocí programu Transcriber.)
 - 1
 - no asi jo . aby prostě jim ...
 - 2
 - to je divný ...
 - 1
 - ... to došlo
 - 2
 - ... tohleto

- nedořečené slovo
 - 1
 - já to ne*

- nedořečené slovo a krátká pauza
 - 1
 - já to ne* . já prostě nevím

- nedořečené slovo současně s nedořečenou větou
 - 1
 - já jim přine* ...:
 - 2
 - nic nenos . už to maj